11 Δεκεμβρίου 2025

Λόγος εγκωμιαστικός στον Άγιο Σπυρίδωνα, Επίσκοπο Τριμυθούντος, τον θαυματουργό

/ Γενικά Θέματα / Ειδήσεις και Ανακοινώσεις

- **Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μάνης κ. Χρυσοστόμου Γ’**

Ἀπό ποιμήν προβάτων, Ποιμήν θεοπρόβλητος τῆς λογικῆς ποίμνης τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Ὁ ἅγιος Σπυρίδων ὑπῆρξε Ἐπίσκοπος Τριμυθοῦντος τόν 4ο αἰῶνα καί ἀνεδείχθη τό καύχημα τῆς Κύπρου, ἡ ὁποία τόν ἐγέννησε, καί τό ἀγλάϊσμα τῆς Κέρκυρας, ἡ ὁποία φυλάσσει τό ὁλόσωμον καί ἀκέραιον ἱερόν σκήνωμά του.

Ἔζησε στήν Κύπρο στά χρόνια τοῦ Μεγ. Κωνσταντίνου καί ἀνετράφη «ἐν παιδείᾳ καί νουθεσίᾳ Κυρίου», κυρίως ἀπό τήν πιστή γιαγιά του Λωΐδα καί τήν εὐλαβεστάτη μητέρα του Εὐνίκη. Ταπεινός, ἁπλοῦς, λιτοδίαιτος, γεμᾶτος καλωσύνη, διάκονος ὅλων, ἄνθρωπος τῆς ὑπαίθρου, ὅπου ἐκεῖ μελετοῦσε τό Ἱερό Εὐαγγέλιο καί ἐκεῖ, στά βουνά, μαζί μέ τά πρόβατά του ἔψελνε καί δοξολογοῦσε τόν Θεό.

Ὅταν πέρασαν τά χρόνια, κλῆρος καί λαός τόν κάλεσαν καί τόν ἔπεισαν νά γίνει κληρικός καί ἀργότερα ἀνέρχεται αὐτός ὁ ταπεινός καί πρᾶος ἀπό ἱερέας τοῦ Ὑψίστου στόν ἐπισκοπικό θρόνο τῆς Ἐπισκοπῆς Τριμυθοῦντος.

Ὁποῖος ὅμως ἀνεδείχθη ὁ ἅγιος Σπυρίδων, φανερώνει ἡ ὅλη του ἐπισκοπική βιοτή. Ἀξίζει νά προσεγγίσουμε τρία σημεῖα ἐξόχως διδακτικά καί γιά μᾶς σήμερα. Πρῶτον, ὑπήρξε ὑπέρμαχος τῆς ὀρθοδόξου χριστιανικῆς διδασκαλίας. Ὅπως ἡ πρώτη φράση τοῦ Ἀπολυτικίου ἀναφέρει, ἀνεδείχθη «τῆς Συνόδου τῆς πρώτης ὑπέρμαχος». Τήν ἐποχή ἐκείνη, ὡς εἶναι γνωστόν, συνετάραξε τήν Ἐκκλησία ἡ φοβερή αἵρεση τοῦ Ἀρείου καί ὁ ἅγιος Σπυρίδων, ὅταν ἦλθε τό ὅλο χριστολογικό θέμα στή Σύνοδο (συνεκλήθη τό 325 μ.Χ. στη Νίκαια τῆς Βιθυνίας), μέ πολλή ἁπλότητα καί ταπεινοφροσύνη, θέλοντας ν᾽ἀποδείξει ὅτι ὁ Θεός εἶναι τριαδικός καί ὁ Υἱός εἶναι «ὁμοούσιος τῷ Πατρί» καί ὅτι «ἐγεννήθη ἐκ τοῦ Πατρός πρό πάντων τῶν αἰώνων», ἄρα δέν εἶναι κτίσμα του, ὡς ἰσχυριζόταν ὁ Ἄρειος, ἐπῆρε στά χέρια του ἕνα κεραμίδι. Κάνοντας δέ τό σημεῖο τοῦ σταυροῦ, σφίγγει τό κεραμίδι καί εἶπε: «Εἰς τό ὄνομα τοῦ Πατρός», καί ἀπό τό κεραμίδι ἐξέρχεται μία φλόγα˙ «Καί τοῦ Υἱοῦ», καί ἀπό τό κεραμίδι στάζει νερό˙ «Καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος», καί στό χέρι του μένει τό χῶμα. Καί μπροστά στα ἔκπληκτα μάτια ὅλων ἐξηγεῖ μέ λόγια ἁπλά: «Τό χῶμα, τό νερό καί ἡ φωτιά, δηλαδή τρία ὑλικά στοιχεῖα, ἔκαναν τό ἕνα κεραμίδι. Τό ἴδιο συμβαίνει καί μέ τήν Ἁγία Τριάδα. Εἶναι ἕνας Θεός, ἀποτελεῖται ὅμως ἀπό τρία Πρόσωπα˙ τόν Πατέρα, τόν Υἱό καί τό Ἅγιο Πνεῦμα, ὁμοούσια μεταξύ τους. Ἄρα ὁ Υἱός δέν εἶναι κτίσμα τοῦ Πατρός». Ἡ Α΄ Οἰκουμενική Σύνοδος, καί μέ τήν συμβολή καί τοῦ ἁγίου Σπυρίδωνος τοῦ θαυματουργοῦ, τοῦ ἁπλοῦ ἀλλά ἐναρέτου αὐτοῦ ποιμένος τοῦ Χριστοῦ καί τῆς Ἐκκλησίας Του, θέσπισε τήν ὁμοουσιότητα τοῦ Χριστοῦ μέ τόν Θεό Πατέρα καί ἀναθεμάτισε τόν Ἄρειο καί ὅσους ὑποστήριξαν τίς αἱρετικές του ἀπόψεις.

Δεύτερον, ὑπῆρξε ὁ ἅγιος προστάτης τῶν πτωχῶν καί παρήγορος τῶν θλιβομένων. Ὁ βιογράφος του, ὁ Συμεών ὁ Μεταφραστής, ἀναφέρει πολύ χαρακτηριστικά: «Ἐφρόντιζε νά περιποιεῖται τούς κουρασμένους ὁδοιπόρους καί νά πλένῃ τά καταπονημένα ἀπό τούς δρόμους δόσια των πρός ἀνακούφισίν των, νά παραθέτῃ δέ καί τράπεζαν διά νά τρώγουν, ὥστε νά ἐνισχύονται˙ καί ἄλλα διακονήματα, ὑπηρεσίες ἔκανε, ὅλα σύμφωνα μέ τήν ἐντολήν τῆς ἀγάπης καί μέ πνεῦμα ταπεινόν».

Ἀκόμη γράφει, ὅτι πρός ὅλους τούς συνανθρώπους του ἦταν εὐεργετικός, φιλάνθρωπος, ἐλεήμων, στοργικός συμπαραστάτης. «Ἔδινε τήν ὑγείαν, ἐθεράπευε σώματα, τά ὁποῖα εἶχαν προσβληθῆ ἀπό ἀρρώστιαν, βλάβες σωματικές μεγάλες ἀνθρώπων ἐθεράπευε. Ἐπιτιμοῦσε τά πονηρά πνεύματα, τά ἐπέπληττε καί κατά τό μέτρον τῆς ἐπιπλήξεως ἔφευγαν ἀπό τούς ἀνθρώπους πού εἶχαν κυριεύσει, οἱ

ὁποῖοι ἀμέσως ἐλευθερώνοντο ἀπό αὐτά. Καί ἄλλα πολλά θαύματα ἐγίνοντο μεγαλύτερα ἀπό αὐτά μέ τήν δύναμιν τοῦ Θεοῦ, μέ τήν Χάριν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία συνεργοῦσε μέ αὐτόν, τόν ἅγιον Σπυρίδωνα».

Καί ὁ ἱστορικός Σωζομενός γράφει στήν Ἱστορία του, τόν 5ο αἰῶνα: «Αὐτός ὁ ἅγιος Σπυρίδων εἶχε τήν συνήθειαν νά μοιράζῃ ἀπό τά εἰσοδήματά του. Ἄλλα μέν νά τά δίδει στους πτωχούς, ἄλλα δέ νά τά δανείζει ὡς προίκα σ᾽ἐκείνους πού ἤθελαν καί ἐχρειάζοντο. Οὔτε ὅμως ὅταν ἔδιδε, οὔτε ὅταν τοῦ τά ἐπέστρεφαν, ἔκανε δοσοληψίες ὁ ἴδιος μέ τά χέρια του. Μόνον δέ ἀφοῦ τούς ἔδειχνε τό ταμεῖον, ἐπέτρεπε εἰς αὐτούς, πού προσήρχοντο, νά πάρουν ὅσα ἤθελαν κατά τήν κρίσιν τους, ἀλλά καί πάλιν νά ἐπιστρέψουν ὅσα εἶχαν πάρει». Ὅλα αὐτά εἶναι θαυμαστά.

Τρίτον, δόθηκε ἀπό τόν Θεό πλουσία ἡ θεία Χάρις. Δόθηκε τό χάρισμα νά ἐπιτελεῖ θαύματα. Ἔτσι ὁ ἅγιος Σπυρίδων σέ περίοδο ξηρασίας μέ τήν ἰδική του προσευχή ἔφερε τήν πολυπόθητον ἀπό τόν λαό βροχή. Ἄλλοτε πάλιν, ὅφιν μετέβαλε σέ χρυσό προκειμένου νά βοηθήσει τούς πτωχούς καί πάλιν τόν χρυσόν εἰς ὅφιν ἀποκατέστησε. Ἀνέστησε τήν νεκρά θυγατέρα μιᾶς εὐσεβοῦς γυναικός, τόν Βασιλέα Κωνστάντιο ἐθεράπευσε ἀπό δεινή ἀσθένεια καί ἔλυσε καί τήν ἀφωνία ἑνός Διακόνου καί πολλά ἄλλα σημεῖα πραγματοποίησε προκειμένου καί μ’ αὐτά νά συνετίσει τούς ἁμαρτάνοντες. Ὡς ἀναφέρει ἕνα τροπάριον «μεγίστων ποιητής ἀρετῶν καί θαυμάτων» ἀνεδείχθη, ἀληθῶς, ὁ ἅγιος Σπυρίδων. Καί τά θαύματα δέν ἦσαν μόνον κατά τήν βιοτή του στόν κόσμο τοῦτο ἀλλά συνεχίστηκαν καί συνεχίζονται καί μετά τήν ὁσιακή κοίμησή του. Μάλιστα οἱ λιτανεῖες, ἰδιαίτερα, οἱ ὁποίες ἐπιτελοῦνται στή νῆσο Κέρκυρα εἶναι ἀκριβῶς μία τρανή ἀπόδειξη καί ἀνάμνηση θαυμάτων τοῦ Ἁγίου, ὅπως ἡ ἀπαλλαγή τῆς νήσου ἀπό τήν πανώλη, ἀπό τόν σεισμό κἄ.

Τέταρτον, ὁ ἅγιος ἦταν ἕνα οὐράνιο θυσιαστήριο. Σπάνια σέ Ἀπολυτίκιον ἁγίου βρίσκουμε τήν καταπληκτική φράση: «Καί ἐν τῷ μέλπειν τάς ἁγίας σου εὐχάς, Ἀγγέλους ἔσχες συλλειτουργοῦντάς σοι, Ἱερώτατε». Πραγματικά ἄς σκεφθοῦμε καί ἄς στοχασθοῦμε τήν ὑπέροχη σκηνή, ὅπου ἱερουργός τῶν Μυστηρίων τοῦ Θεοῦ ἔμπροσθεν τῆς Ἁγίας Τραπέζης, ἵσταται ὁ Ἅγιος Σπυρίδων καί κύκλωθεν αὐτοῦ εὑρίσκονται οἱ ἅγιοι ἄγγελοι, πλῆθος οὐρανίων Ταγμάτων, «πετόμενα ἕτερον πρός τό ἕτερον», συμψάλλοντα καί βοηθοῦντα τόν Ἅγιον Ἱεράρχην στήν ἐπιτέλεση τῆς Θείας Λειτουργίας! Ὁποία χάρις, ὁποία εὐλογία, ὁποία δόξα! Αὐτό εἶναι τό θαῦμα τῶν θαυμάτων. Αὐτό σημαίνει ἀνοικτοί οὐρανοί. Αὐτό δηλώνει τήν σχέση οὐρανοῦ, ἐπουρανίου κόσμου καί γῆς. Ἀλήθεια, ἄγγελοι κρατοῦσαν τό θυμιατό, ἄγγελοι τόν «ἀέρα», ἄγγελοι τό κερί, ἄγγελοι τά Τίμια Δῶρα καί ἄγγελοι ἀντιφωνοῦσαν «καί τῷ πνεύματί σου», ὅταν ὁ ἅγιος ἔλεγε τό «Εἰρήνη πᾶσι». Καί πῶς νά μήν γινόταν αὐτό, ὅταν ὁ ἴδιος ὁ ἅγιος Σπυρίδων ἦταν ἕνας «ἐπίγειος ἄγγελος» στή ζωή του

καί ὁλόκληρος ἀφιερωμένος στό Θεό.

Ἁπλοῦς καί μέγας ὁ Ἅγιος Σπυρίδων. Θαυματουργός καί λαοφιλής, τῶν θεοφόρων ἁγίων Πατέρων μέγα κλέος. Εἶναι πολύ χαρακτηριστικό δέ ὅτι ἐγράφησαν πολλοί ἐγκωμιαστικοί λόγοι γιά τόν θαυματουργό ἅγιο, μεταξύ τῶν ὁποίων ἀναφέρουμε τούς συγγραφεῖς αὐτῶν, ἤτοι: Μακάριο Κωφό, Διονύσιο Κονταρῆ, Βησσαρίωνα Κεφαλᾶ, Ἀλέξανδρο Τριβόλη, Νικηφόρο Θεοτόκη, ὅλοι τους, λόγιοι κληρικοί.

Μακαρίζουν, λοιπόν, τόν ἅγιον Ἱεράρχην ἰδιαιτέρως Κύπρος καί Κέρκυρα καί σύμπασα ἡ ὀρθόδοξη Ἐκκλησία δέεται: «Χαίροις, Ἀρχιερέων κανών, τῆς Ἐκκλησίας ἀδιάσειστον ἔρεισμα, τὸ κλέος τῶν Ὀρθοδόξων, ἡ τῶν θαυμάτων πηγή, ἰαμάτων ῥεῖθρον μὴ κενούμενον· φωστὴρ ὁ πολύφωτος, τὸ τοῦ Πνεύματος ὄργανον, ὁ νοῦς ὁ θεῖος, ὁ πραΰς καὶ ἀκέραιος, ὁ ἁπλότητι, ἀληθεῖ καλλυνόμενος. Ἄνθρωπε ἐπουράνιε, ἐπίγειε Ἄγγελε, τοῦ ἀμπελῶνος ἐργάτα, ὁ τοῦ Χριστοῦ φίλος γνήσιος· Αὐτὸν ἐκδυσώπει, παρασχεῖν τοῖς σὲ τιμῶσι, τὸ μέγα ἔλεος».